

*nuorena mä nuorille lauluni laadin,
nuoret minä mukahani vainiolle vaadin.
Paljon on tekemättä salomailla työtä.
Tulkaa kaikki nuoret voimat; tulkaa kaikki myötä!
Raivaamme korpehen vihannoivat sarat,
innostamme työmme tekoon heikot sekä arat.
Pystytämme sydämihin kansanmielen pylvään,
kansanmielen uljahan ja itsetiedon ylvään.*

*Tulkaa kaikki nuoret kädet temppelimme tekoon!
Kukin kantaa korren, kaksi, yhteishyvän kekoon!
Tulkaa kaikki; Lähtekäämme taistoon taistomiellä.
tahdon olla oppahana tämän vuoden tiellä.*

Ylläolevan sopii esittää Uuden vuoden kuvaelmana. Vanhan vuoden lausuu vapiseva ukko ja uutena vuotena esiintyy pojaksi puettu tyttö. Sininen ja punainen bengaalivalaistus.

Nainen ja työ

Neljäs luku: Nainen ja sota.

Voidaan myöskin sanoa: myöntäen täydellisesti, että olette oikeassa siinä, että naisen täytyy astua uusille työvainioille, vanhat työvainionsa menettäessään; että jos hän ei niin tee, joutuu hän yksinomaan sukupuolikyvyistään riippuvaiseksi. Ja että yksinomaan sukupuoliolennoksi joututtuaan, kaikki muut kyvyt hänessä kuoleutuvat; ja kun naisen kehitys lakkaa, niin silloin hänen kauttaan lakkaa myöskin koko ihmiskunnan kehitys.

Myöntäen kaiken tämän täydellisesti ja myöskin sen, että ihmistyö tulee yhä enempi henkiseksi ja vähemmän mekanilliseksi työksi, sitä mukaa kuin kone työ astuu ruumiillisen työn

tilalle. Ja että niin ollen, jos tahdotaan pelastaa nainen parasitismista ja koko ihmiskunta alennustilasta, täytyy naiselle antaa sellainen kasvatus, joka sovelluttaa hänet kaikkiin henkisiin ja myöskin ruumiillisiin toimiin ja antaa hänen vapaasti täyttää nämä toimet. Yhtä kaikki eikö olisi mahdollista ja myöskin suotavaa, että jonkinlainen raja asetettaisiin naisen ja miehen toimialojen välille? Eikö olisi mahdollista, että lasten synnyttämisen lisäksi nainen ottaa toimekseen maanviljelyksen, vaate-teollisuuden, kaupan, kotitalouden, lasten opetuksen ja lääketieteen. Ja miehen toimeksi jäisi abstraktiset tieteet, laki, sota- ja valtiotoimet.

Kuten vanhana aikanakin, miehet kävivät sotaa ja metsästivät sillä aikaa kun naiset tekivät muut työt, miksi ei voitaisi uudelleen tehdä oikeudellista ja tasapuolista työnjakoa yhteiskunnallisissa tehtävissä?

Pintapuolisesti katsottuna tämä huomaus näyttää järjelliseltä. Sillä kuitenkin on puolustuksena se, että se näyttää olevan sopu- soinnussa ihmiskunnan muinaisen kehityskulun kanssa. Mutta kun tutkimme lähemmin tätä asiaa, emme löydä mitään todella tieteellistä pohjaa sille. Myöskin huomaamme, että se ei ole sopu- soinnussa nykyajan kehityksen kanssa. Muinaisissa alkuperäisissä yhteiskunnissa miehen koko ja lihaksiensa voima mekani- nellisissa toimissa ja naisen lakkaamaton ruumiillinen toimi lasten synnyttäjänä teki melkein välttämättömäksi sellaisen sukupuolirajoituksen yhteiskunnallisissa tehtävissä. Nainen luonnollisesti toimi maanviljelyksessä ja kotiaskareissa siksi, että lapset olivat riippuvaisia hänestä. Lapsien kasvatus sopi paremmin näiden toimien kanssa kuin sodankäynnin ja metsästyksen kanssa. Sellainen työnjako oli luonnollinen. Siinä ei ollut mitään keinotekoisia. Se antoi naiselle raskaimmat ja uuvuttavimmat, mutta vähemmän kiihoittavat tehtävät. Tämän työnjaon alaisena molemmat sukupuolet toimivat ja perinnöllisyyden kautta antoivat toisilleen hitaasti laajenevien kykyjensä hedelmät; ja ihmiskunta edistyi.

Jos tänä päivänä joukko miehiä ja naisia yht'äkkiä joutuisi jonnekin erämaahan, kauaksi kai

kästä kehityksen luomista sivistyksen välineistä, niin varmaan heidän keskuudessaan aluksi täytyisi ottaa muinaisajan työnjako käytäntöön. Heidän seassaan ei voisi olla yhteiskunnallisia parasiitteja. Sen joka kieltäytyisi työtä tekemästä, täytyisi olla myöskin syömättä. Pienoismuodossa uusiintuisi hetkeksi aikaa vanhanajan yhteiskuntajärjestelmä, missä työnjako luonnollisesti rajoittuisi sukupuolisten ominais- tehtävien mukaan. Mutta nyky- aikana emme näe sellaista luonnollista sukupuolijako- suuksiin perustuvaa työnjakoa uusilla henk- kisillä ja ruumiillisilla ammatti- työvainoilla.

Mutta sekin on mahdollista, että jonkinlainen, nyt selittämätön sukupuolijako- suuksiin perustuva työnjako voi tapahtua, vaikka emme nyt näe mitään, joka viittaisi siihen. Mahdollisesti voi sukupuolielimistö- toiminta hermojen kautta vaikuttaa aivoihin, joten ajatustyössään voivat eri sukupuolet soveltaa paremmin erilaisiin toimiin. Esim. naisilla näyttää olevan enempi taipuvaisuutta matematiikkaan kuin miehillä. Sitä osottaa se tosiasia, että ne muutamat naiset, joilla on ollut tilaisuus päästä sille alalle, ovat kunnostaneet itseensä etevämmyydellään.

Joskus väitetään, että henk- sessä työssä naiskupuolen alalle kuuluu kaunokirjallinen työ. Tämä väite perustetaan siihen, että useat naiset nykyaikana pyrkivät tuomaan henkisiä kykyjään julkisuuteen kaunokirjallisella alalla. Mutta se ei todista sitä, ettei naisilla ole kykyjä muille henk- isille toimialoille. Nykyaik-

kainen kaunokirjallisuus on kuvauksia ihmiselämästä. Se on ainoa ala, johon ei tarvitse käydä erikoista oppia. Sitä työtä voidaan tehdä moninaisten, aivoja herpauttavien töiden lomissakin, ja siksi naiset nykyaikana ovat pakotetut sitä tietä henkisiä kykyjään ilmituomaan.

Kolmannenluokan romaanien kirjottajassa mahdollisesti voisi löytyä joko viisas lainlaatiija tai kyvykäs arkkitehti, tieteellinen tutkija tai hyvä tuomari. Naisten näennäinen taipuvaisuus erikoisille toimialoille, johtuu vain siitä, että heillä ei ole nykyaikana tilaisuutta pyrkiä kaikille henkisille toimialoille. Sitten vasta kuin miehillä ja naisilla on samantlaiset olosuhteet, samantlaiset tilaisuudet, samantlainen opetus ja samantlainen paikkio, voidaan eri sukupuolten kykyjä oikein arvostella.

Vaikka puolet maailman ihmisistä on saanut uskontonsa juutalaisilta, niin eihän kuitenkaan sovi otaksua, että uskonto on ominaista yksinomaan juutalaisille. Maailman etevimmät soitajat Bath, Beethoven, Mozart ja Wagner ovat saksalaisia. Saksan kansa on yleensä soitannollista väkeä.

Samalla tavalla muissakin kansallisuuksissa ilmenee joku henkinen ominaisuus voimakkaampana kuin muut henkiset ominaisuudet. Mutta emme kuitenkaan koskaan ajattele, että ainoastaan sen kansallisuuden tulisi sitä omi naisuutta harjottaa. Emme hyväksy sitä, että ainoastaan juutalaiset neuvovat meitä uskonnon asioissa; että ainoastaan englantilaiset harjottavat kaup-

paa; että saksalaisten tulisi hankkia elantonsa soitannolla eikä kukaan muu kuin saksalainen saisi sitä ammattia harjottaa.

Ja yhtä tuhmaa kuin olisi rajoittaa eri kansallisuuksien tehtävät henkisillä aloilla, on rajoittaa naissukupuolen henkiset työalat. "Heittäkää koiran pentu veteen, mutta älkää sitoko kiveä sen kaulaan ja sitten väitäkö, että se uuposi sentähden, ettei osannut uida."

"Me otamme työvainioksemme kaikki toimialat."

Me otamme tuomarin ja lainlaatijan istuimen, valtiokamarin, kauppiaan konttorin, kemistin työpajan, tähtitornin — kaikki. Ei ole mitään asemaa, ei mitään työtä, johon emme aijo yrittää itseämme sovelluttaa. Jokaisen sulletun oven me aijomme avata ja jokaisen tiedonpuun hedelmistä me aijomme syödä. *Me omistamme itsellemme kaikki työalat.*

Mutta, voidaan sanoa: aijoteko myöskin ottaa osaa sotaan. Varmasti me aijomme. Me olemme aina sodassa ja sodan tähden kantaneet raskaimman taakan. Ei siinä, että meidän alkuperäisessä yhteiskunnassa rakentamamme huoneet hävitettiin ja viljelys-peltomme tallattiin. Ei myöskään siinä, että keskiaikana kotiteollisuuden tuottajina me maksoimme osamme sodan kustannuksista, eikä siinä, että nykyaikaisissa sodissa teemme osamme sairaiden ja haavoittuneiden hoitajina. Ei se ole kaiken tämän tähden kuin me vaadimme hallinto-oikeuden sota-asioissa. Meidän suhteemme sotaan on läheisempi

ja personakohtaisempi kuin miesten.

Miehet ovat tehneet heittokeihäät, jouset, miekat ja pyssyt, joilla he toisiansa teurastavat. *Mutta me olemme tehneet ne miehet, jotka teurastavat ja joita teurastetaan.* Jokaikaisen sotatantereen raadoilla täyttämiseksi ovat naiset vuodattaneet enempi verta ja enempi tuskia ja väivaa kärsineet kuin ne miehet, jotka raatoina makaavat. Jokainen sota maksaa naisille enempi kuin miehille. *Me maksamme kaiken ihmiselämän hinnan.*

Tuskinpa löytynee sellaista naista, vaikka ei itse olisikaan koskaan lasta synnyttänyt, jonka ajatuksiin ei johtuisi, nähdessään raadoilla peitetyn taistelutantereen: "Noin monta äidin poikaa! Noin monta ihmislasta synnytetty maailmaan tuolla tavalla teurastettavaksi! Niin monta kuu-kautta on kestetty väsymystä ja kipuja kuin pienet luut ja lihakset muodostuivat äidin kohdussa! Niin monta tuntia tuskia kärsitty kun heidät on maailmaan synnytetty! Niin monta pientä suuta imenyt ravintoa äitien rinnoista — ja kaikki tämä on tapahtunut vain sitä varten, että joku eekkeri maata on voitu lannoittaa ihmisruumiilla!" Ja siksi me huudamme: "tällaista ei saa tapahtua ilman välttämätöntä syytä." Kukaan nainen ei voi katsella ihmisruumista ja sanoa, että se ei ole minkään arvoinen.

Sinä päivänä, jolloin nainen miehen kera ottaa hallitusohjaket ja valtiollisten asiain järjestämisen käsiinsä, on sodan kuolemantuomio julistettu. Ei sentähden että naissukupuolella on

syvempi moraalinen näkökanta ja korkeammat yhteiskunnalliset vaistot kuin miessukupuolella. Miehet ovat kaikkina aikakausina edustaneet sankarillisia yhteiskunnallisia hyveitä yhtä hyvin kuin naisetkin ja usein paljon paremminkin siksi, että he ovat olleet vapaampia ja kehittyneempiä.

Eivät naiset hylkää sotaa myöskään sentähden, että heiltä puuttuu rohkeutta sotaan. Kaikkina aikoina ovat naiset katsoneet kuolemaa silmiin ja kantaneet kärsimyksiä yhtä sankarillisesti kuin koskaan sotilaat taistelussa. Ja aina kun sota on ollut välttämätön — kun on ollut kysymys elämän säilyttämisestä, kodin ja vapauden puolustamisesta, ovat työläiset naiset ottaneet käytännöllistä osaa ja antaneet henkensäkin.

Eivätkä naiset vastusta sotaa sentähden etteivät tulevaisuuden naiset olisi kylliksi voimakkaita ottamaan siihen osaa. Sodassa ei tule enään lihaksien voima kysymykseen, kuten ennen. Nainen voi tottua käyttämään maxim kuularuiskua yhtä taitavasti kuin mieskin. Eikä ainoastaan ranskalaisissa talonpoikaistyttärissä, mutta kaikkien kansojen naisissa löytyy niitä, joilla on etevän johtajan kyvyt. Jos maailman sivistysvallat vielä jonkun sukupolven ajan pysyvät puolisivisyneessä olotilassaan, niin naiset voivat suorittaa johtavia toimia sotarahastojen hoitajina, armeijain ruokavarojen ym. tarpeiden tarkastajina ja muissa toimitissa. Eivät naiset vastusta sotaa sentähden, että olisivat pelkureita, kykenemättömiä tai, että he oli-

sivat korkeammalla hyveissä kuin miehet. Mutta naiset tulevat lo-
pettamaan sodan siitä ainoasta
syystä, jossa he naisina ovat
ylempiä ja etevämpiä sentähden,
että he tietävät ihmisruumiin ar-
von, he voivat laskea sen hin-
nan, miehet eivät voi.

Piiritetyssä kaupungissa voi ta-
pahtua niin, että miehet voivat
yleisistä rakennuksista ottaa tai-
deveistoksia, millä paikata vihollisen
tekemät lovet heidän suo-
jelusvarustuksissaan. He voisi-
vat ne ottaa siksi, että ne ensiksi
eteen sattuivat, sen enempi siitä
ajattelematta. Mutta heidän jou-
kossaan voi mahdollisesti olla
yksi, joka ei niin tekisi eikä sal-
lisi toistenkaan sitä tehdä. Se
yksi on veistäjä. Vaikka nämä
veistokset eivät olisikaan hänen
veistämiä, tietää hän kuitenkin
niiden arvon. Kokemuksiensa
kautta hän tietää miten monta
vuotta ponnistuksia, tutkimuksia
ja väsymätöntä huolellista työtä
jokaisen veistokuvan yksi ainoa
jäsen, yksi ainoa piirre on mak-
sanut, ja siksi hän ei voi niitä
ajattelemattomasti rikkoa. Mie-
luummin hän ottaisi huonekaluja,
yksin kultaa ja hopeaakin, mitä
tahansa muuta, mutta ei taide-
veistoksia.

Ihmisruumiit ovat naisten tai-
deteoksia. Kun pääsemme hal-
linnolliseen valtaan, me emme
sovi kansainvälisiä riitoja tai-
deteoksillamme. Meille ei kos-
kaan näyttäisi viisaalta sopia
asioita uhraamalla ihmishenkiä.
Ennen koettaisimme kaikkia mui-
ta sovittelukeinoja.

Tämä on yksi niistä puolista
ihmiselämässä mihin mies ja nai-
nen suhtautuvat eri tavalla. Ih-

miselämän luominen on miehille
vain hetkinen ruumiillista nau-
tintoa. Naiselle se on monta
kuukautta raskas taakka, sekä
ruumiillista, että sielullista pon-
nistelua. Uroolle elämän luo-
minen on vain nauru, naaraalle
se merkitsee verta, tuskaa ja jos-
kus kuolemaa. Tämä on yksi
niistä harvoista, mutta tärkeistä
eroavaisuuksista, mitä on ole-
massa mies-sukupuolen ja nais-
sukupuolen välillä.

Kun kaksikymmentä tuhatta
miestä tapetaan sotatantereella,
täytyy sen valtakunnan naisten
kantaa, synnyttää ja kasvattaa
kaksikymmentä tuhatta miestä
niiden tilalle, jos valtakunnan
voima tahdotaan säilyttää. Sel-
laisissa valtakunnissa, jotka ali-
tuiseen käyvät sotaa, synnytetään
aina enemmän lapsia kuin vä-
hemmän sotaisissa valtakunnissa.
Tämän kautta asetetaan naisille
naisina ylimääräinen sotavero,
joka on kalliimpi kuin kaikki
muut sotakustannukset yhteen-
laskettuina.

On totta, että nainen voi olla
vihollista kohtaan yhtä armoton
ja julma kuin mieskin on; *mut-
ta hän aina tietää mitä hän te-
kee ja tietää sen hengen arvon,
jonka hän hävittää. Hän aina
tietää mitä elämä maksaa; hän
tietää, että sitä on paljon hel-
pompia hävittää kuin luoda.* Nor-
maalinen ei koskaan kevyesti
ja ajattelemattomasti tuhoa elä-
mää, sillä hän tietää mitä se
maksaa.

Se on myöskin totta, että kor-
keimmalta näkökannalta sodan
kammominen ja tuomitseminen
ei rajoitu vain toiseen sukupuoleen,
vaan se on kehittynyt niin

hyvin miehissä kuin naisissakin. Ne miehet ja naiset, jotka Jesaian kanssa Palestiinassa ja Budhan kanssa Indiassa näkivät oleellisen yhteenkuuluvaisuuden kaikessa elollisessa elämässä, näkivät sodassa vain elämänjärjestyksen häiritsemistä maanpäällä. Ja muinaiset hebrealaiset unelmoivat ihanasta sopusointuisuudesta kaikessa elämässä jossain kaukaisessa tulevaisuudessa. Ne miehet ja naiset, jotka ovat jo tämän ihanteen saavuttaneet, eivät tarvitse äitiysvaistoa sotaa tuomitukseen. Heidän tuomion julistamisensa sodalle ei johdu pääasiallisesti siitä, että sota on mieletöntä ihmislihan haaskausta, vaan siitä syystä, että se ei ole sopusoinnussa ymmärkyksellisesti johdetun yleisen järjestyksen kanssa.

Mutta ennenkuin laajat ihmisjoukot voidaan opettaa selvästi ymmärtämään sodan raakuus ja

mielettömyys, tarvitaan siihen lastensynnyttäjien vaistomainen vastustus sitä välinpitämätöntä ihmishengen ja lihan haaskausta vastaan, jonka luominen heille on niin paljon vaivaa, tuskaa ja huolta maksanut.

Sota tulee häviämään silloin kuin kehitys on tehnyt mahdolliseksi sen, että naisilla on tilaisuus tasapuolisesti ottaa osaa valtakuntien hallintoon.

Meillä, ihmisruumiiden tuottajina, on erittäinkin sota-asioissa sanamme sanottavana ja, meillä niissä asioissa on oikeutettu etusija. Kukaan mies ei voi meitä siinä asiassa edustaa. Me otamme työalaksemme myöskin ja *erittäinkin* sota-asiat siksi kunnes sota on hävitetty.

*

Seuraavassa on aikomukseni selostaa myöskin viides luku: "Sukupuoliset eroavaisuudet."

Selma Jokela.

HAUSKA JUOMARI

Hän "murheitaan" vaan aina joi,
joi yöt ja päivät, illat.
Ja akka silloin selkään soi,
myös muut hän teki pillat.

Mutt' murehien kera kaas
hän kurkkuunsa myös lestit.
Ja nahkat sekä höskyt myös
sai kustannella kestít.

Kun vatsahan sai kaikki nuo,
myös naskalinkin kärki,
niin samaa tietä seurata
sai myöskin vähä järki.

Ja juotu kun on järkikin,
niin tie on papin luokse.
Ja hetken päästä kurkustaan
myös synnit alas juoksi.
Jussi Raitio.

